

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20.

Administrația, strada Gărei No. 25.

Abonamentul, 10 lei pe an.

DISCURSUL D-LUI P. P. CARP LA ADRESA

(Rostit în ședința Camerei de la 26
Noembrie a. c.)

D-nu P. P. Carp. D-le președinte, am asistat ieri la o luptă crâncenă între cei doi delfini ai partidelor istorice.

În lupta această, a defilat înaintea noastră o sumă respectabilă de milioane. Nu este vorba, milioanele acelea erau vechi cunoscuți pentru noi. Le-am întâlnit deja în diferite discursuri ale d-lui G. Cantacuzino, fost ministru de finanțe, și în diferite rânduri în discursurile d-lui Menelas Germani, iar fost ministru.

Dar, în fine, nu se poate cere originalitate mare, de la tinerii care se încearcă acum a lupta pe câmpul accidental al șifrelor.

Constatăm însă cu plăcere, că ei-și au dat osteneala în destul ca să le studieze, și sper că încetul cu încetul, ajutând și virata, vor ajunge și la posibilitatea de a ne da ceva original.

De altminterlea, am urmărit cu interes, loviturile, care se dădeau și dintr-o parte și din alta. Și de câte ori am constatat că o lovitură era bine dată, aplaudam în mine. De exemplu: când d. I. Brătianu acuză pe guvernul actual, că este în parte răspunzător de greutățile financiare prin care trecem, am găsit în mine că avea dreptate și am aprobat.

Când se ripostă, d. N. Filipescu a zis: ba nu! Adevăratul răspunzător al greutăților noastre financiare este regimul liberal și gestiunea financiară a d-lui G. Cantacuzino, iar am aprobat, am aplaudat în mine; căci adevărul este, că și unul și altul, adică și gestiunea liberală a d-lui G. Cantacuzino și operațiunile financiare ale guvernului actual sunt responsabile, întru cât oamenii pot fi responsabili de criza prin care trecem.

Vorbind însă de neexperiența preopinienților, voi spune că este un semn de neexperiență, financiară din partea d-lui N. Filipescu, când d-sa a zis că banca națională este făcută să vie în ajutorul guvernului.

Teorie periculoasă, falsă, pe care am combătut-o în tot d'anna.

Banca națională are exclusivă menire de a veni în ajutorul creditului țării, și ori unde și-a schimbat menirea această și a crezut că menirea ei este să vină în ajutorul guvernelor, s'a sfârșit cu o catastrofă financiară și cu dărîmarea creditului.

Dar în fine, la strîșit, d. Nicu Filipescu a închinat în aplauzele d-v, spada sa înaintea d-lui general Manu și ne-a adus la cunoștință cum că este de o integritate absolută și de o silință stărnitoare.

Aceasta o știam și nimeni nu s'a îndoit vre-o dată de onestitatea perfectă a d-lui general Manu, nici de munca d-sale.

Ar fi fost mai original, dacă ne-ar fi vorbit d. Filipescu de competența financiară a d-lui general Manu.

Fiind însă că n'a făcut-o, să'mi fie și mie permis de a păstra în această privință o rezervă prudentă.

D. Nicu Filipescu a mai închinat spada sa înaintea d-lui Fleva și d. Fleva a trebuit să constate cu o mulțumire sufletească că d-sa, care a luptat 30 de ani în rândurile partidului liberal și n'a cules de cât ingratitudea cea mai neagră, a găsit în fine o inimă înrudită, care l'înțelege și l'aplaudă. Aceasta merită o reșplată și d. Filipescu a avut rara fericire de a împărți cu d. Sturdza onoarea unei sărutări publice din partea d-lui Fleva.

Vin acum, d-le Președinte, la Adresă, și în această privință nu pot, de cât să aprob cu desăvârșire cele zise de d-nul Ioan Brătianu.

Da, d-lor, suntem dinastiei și cu toții ne stringem cu dragoste și fidelitate în jurul tronului și, dacă avem un regret, este că

suferințe dureroase, din fericire trecătoare, au fost în ultimele timpuri prilejul manifestării acestor sentimente. Constatăm încă cu plăcere că acest sentiment dinastic astăzi a coprins toate păturile sociale ale acestei țări, și ca să vă convingeți de progresele făcute nu aveți de cât să citiți iscaliturile membrilor cari sunt, în comisiunea de adresă, și să vedeți cât progres a făcut sentimentul dirastie de la 15 Aprilie și 15 Mai 1887 până la 1899 (Aplauze).

Dacă însă ne unim cu toții în sentimentul de iubire și fidelitate față cu Coroana, nu ne putem uni noi cu cealaltă parte a Adresei.

Da, d-lor, noi credem că conducerea actuală a partidului conservator este o nenorocire pentru acest stat, și cu această ocazie ne va fi poate permis nouă conservatori constituționali său dacă voiți conservatori resleți, să clarificăm pozițiunea noastră față de guvern și pozițiunea noastră în slujba acestei majorități. Suntem obligați să o facem cu atât mai mult cu cât cu lipsă de seriozitate, care caracteriză talentele ușoare, s'a aruncat contra noastră cuvântul de echivoc.

Echivoc pe românește va să zică în doi perii, va să zică nici o dată o părere clar exprimată, nici o dată a deciziune ferm afirmată, ci tot-d'a una declarațiunii îndolnice, cari 'ți permit după împrejurări după interes să te dai când într-o parte când într'altă, și astfel să beneficiezi fiind nici o dată activ, de munca altora.

Să vedem cine a fost în doi perii, cine a căutat să beneficieze de munca altora. Pentru aceasta, d-lor, să imi permiteți de a o lua, contrar obiceiului meu, care nu este de a fi lung, de a o lua ceva mai de departe. Sunt obligat s'o fac, pentru că numai așa se va vedea, care este firul conducător, care se poate urmări în toată viața noastră politică și care în labirintul pasiunilor și a relelor noastre moravuri politice este firul Ariadnei, care ne va permite poate să eșim din aceste drumuri încurcate.

D lor, partidele politice la noi n'au luat naștere în realitate, sub punctul de vedere parlamentar, de cât după votarea constituțiunii. Înainte partidele noastre nu erau partide politice, în sensul parlamentar al cuvântului, pentru că partidele luptau pentru a găsi mai întâi forma politică a întregului stat: pe când partidele parlamentare, o dată forma statului dată, trebuie să găsească înăuntrul acelei forme, cari sunt interesele generale mai secundare, cari după modul lor de a vedea trebuie să serve de baza acțiunii politice.

Prin urmare, partidele politice n'au putut să nască în sens parlamentar la noi de cât după 1866, iar nu din ziua d'întâi putea să se facă organizarea. În această privire liberalii aveau asupra conservatorilor un mare avantaj. Ei au intrat în luptele parlamentare cu organizarea lor de pe vremele luptelor creatrice de Stat. Conservatorii nu aveau acest avantaj, la d'întâi organizarea a trebuit să se formeze încet, încet.

Până pe la 1875, cine era șef, cine erau soldați, nu se știa; după împrejurări, după cum chema Majestatea sa pe cutare sau cutare conservator, când Iepureanu, când Florescu, când Catargi. Aceștia erau șefii partidului conservator, patru, cinci, șase, șapte și soldați după împrejurări.

Cum vedem o organizare embrionară. La căderea ministerului d-lui Catargi la 1875 s'a făcut prima încercare de o organizațiune mai serioasă. Și atunci, — spun toate acestea pentru că cestiunea interesează cred, numărul mare de tineri abia bărbați, care compune majoritatea acestei Camere — și atunci a fost, cam zic o întrunire la care unul din Camera aceasta era față și în care era vorba de organizare cu comitete, cu generali, cu ofițeri, cu soldați. Și la aceasta am zis eu: o asemenea organizare pură și simplă numai de comitete, nu o pot primi.

Dacă noi vrem să avem un partid serios, atunci trebuie să ne zicem, care sunt după părerea noastră, interesele generale ale căror aparatori vrem noi să ne facem? Aceasta mi s'a refuzat, și poate cu drept cuvânt mi s'a zis: nu putem noi să ne înțelegem astăzi asupra unei anume idei pentru că ne temem să nu se facă o desbinare în încheierea nouă care s'a făcut și ne temem că, în loc să avem un început de organizare, să nu cadem în anarhie; o întâmpinare foarte dreaptă, serioasă, nu vreau să o judec însă, nu era suficientă pentru mine. Și am declarat că nu pot face parte din comitetul partidului conservator și am rămas în afară, pe când amicul meu d-nii Maierescu, d. Theodor

Rosseti și alții au rămas în această înghetare conservatoare.

Că aveam însă dreptate și că era necesitate de o asemenea stabilire a punctelor în jurul cărora trebuie să se miște acțiunea partidului conservator, aceea viitorul imediat a dovedit-o; căci în lipsă de aceasta a trebuit să aibă recurs la o sumă de compromisuri și la o sumă de hotărâri cu totul neconservatoare, cari, după mine, au slăvit ideea conservatoare în această țară.

Ce s'a întâmplat? În lupta contra d-lui Ion Brătianu s'a făcut o asociațiune de grupări și s'a creat așa numita Opozițiune unită. În acea opozițiune unită aș voi să știu care sunt ideile conservatoare, care sunt ideile liberale care au fost puse în comun ca să justifice acțiunea contra d-nii Ion Brătianu? Și voi fi recunoscător dacă s'ar găsi cineva ca să mi-o spun, căci eu, până astăzi nu am aflat-o. Dar, mai mult încă, cu un soi de sfiță, pe care eu o cred nedemnă de mândria conservatoare, s'a căutat să se dea partidului conservator, o pospăială liberală, s'a repudiat chiar numele de partid conservator și s'a creat partidul conservator liberal.

La această asociațiune iarăși aș vrea să mi se arate, care e capitalul de idei conservatoare ale grupului Vernescu? D. Vernescu a adus un singur lucru, a adus un temperament și tocmai acel temperament a făcut pe conservatori să ia hotărâri cari numai conservatoare nu erau.

Atunci s'a scris pe drapelul conservatorilor, pe acel drapel pe care d-nul Cantacuzino nu vrea să-l închine d'întâia noastră: votarea contra fortificațiilor, revenirea asupra dotațiunii Coroanei și o mulțime de lucruri, cari nu trebuie să figureze nici odată pe drapelul partidului conservator.

Pe atunci, pentru că nu voiam să ne asociem la o acțiune pe cari d-ilor, sunt convins că ați o regretă, — pe atunci eram tratați de lacheii palatului, de opozițiune miluită, pe atunci eram tratați de distrugători ai partidului conservator.

Ei bine, d-ilor, ne-a eșit dreptatea și am vădit că nici una, dar absolut nici una din acele idei, din acele intențiuni cari erau inscrie de conservatorii de atunci pe drapelul conservator, n'au fost realizate.

Înainte însă de a ne eși dreptatea, fie-care direcțiune își menține părerea sa și partidul conservator rămâne atunci

ca și astăzi divizat. Era acesta un bine sau un rău, putea sau nu desbinarea să fie înlăturată, nu o știu, în trecut însă fie zic, nu cred că au dreptate aceia care desaproba a priori pe acel care într'un partid nu vor să primească, nu zic, disciplină, dar supunerea absolut strânică, a unei direcțiuni unice, fără ca nimeni să se poată ridica contra ei. Merg mai departe și afirm că tocmai legea progresului cere ca, conform cu mersul timpului să se nască noi idei și noi aspirațiuni, în sinele chiar al partidului. Altfel înțelegeți prea bine, nu avem de cât o turmă și nu păstor, păstorii conduce, turma urmează și în mijlocul ei nu e nimeni care să aibă o gândire individuală, o acțiune personală și când prin urmare, păstorul dispăre nu mai este nimeni, care să poată lua conducerea. Ar trebui partidul conservator să ia o lecție din experiența făcută de partidul liberal. Așa a fost la partidul liberal Nicol d. Brătianu n'a tolerat în partidul lui să fie o idee deosebită; și sub dânsul, care avea autoritatea cea mai mare pe care a avut-o vreodată la noi un om politic asupra țării și asupra partidului său, nu s'a putut ridica nici unul, pentru că ori ce gândire neatărnată, ori ce nesupunere era pedepsită. Și când, urmând legea naturii, Ion Brătianu a dispărut dintre noi, ați văzut, a rămas numărul cel mare, dar capul conducător în zadar au căutat domniile lor să-l găsească. Au luat aghiotantul cel mai distins al lui Ion Brătianu, dar aghiotantul rămâne aghiotant; când a fost să comand: n'a știut să comande și partidul s'a prăbușit. De aceea eu cred că este o superioritate a conservatorilor față cu liberalii că s'au găsit între dânsii oameni cari n'au voit să primească modul acesta de conducere. Au voit să se supune și să se supune cu fidelitate, însă cu o condițiune, să fie o înțelegere prealabilă asupra unor anume chestiuni și aceste chestiuni nu puteau fi de cât chestiuni de politică externă și chestiuni de politică internă.

În chestiunile de politică externă d-ilor noi ziceam că, după războiul de la 1870 s'a schimbat orientarea noastră politică. Noi ziceam că, țară mică, avem nevoie ca să ne întărim de liniște și de pace. Orientarea noastră politică nu putea deci de cât să ne împingă spre acele puteri, care ne dădea cea mai mare garanție, pentru a menține pacea și acele le întâlneam în tripla alianță.

Nici nu s'a luat în discuțiune această idee și de aceea au fost obligați, d. Maiorescu cu amicii cei-afți care rămăseseră până atunci în rândurile partidului conservator, să se retragă și ei.

Poate că nu va fi bine venită în ochii d'umneavoastră dacă în această privință vă dau părerea celui mai distins dintre tinerii conservatori de la guvern.

„El bine, toată lumea știe, că opoziția conservatoare de pe atunci nu primea „acea direcțiune dată politicii noastre externe. Iar junimiștii nu numai că o acceptau dar se făceau apostolii ei. D. Maiorescu o expunea în *Deutsche Revue*, iar d. Carp încă de la 1869 continua „o trimbița în această Cameră.”

Era vremea aceea în care naționali liberali ne aruncau iarăși unul din acele epite, la care suntem deprinși și ne tratăm de Austro-Maghiari; mai zicea acel tiner distins: „D-voastră conservatorii nu numai că erați în contra acelei politici dar „o combateați pe față, și teamă mi este că „din succesul ce aveați atunci la întruniri „din aplauzele capatate, trei pătrimi nu „erau datorite de cât credinței publicului „că dv. veți schimba politica externă când „veți ajunge pe băncile ministeriale. Eu „nu știu bine că nu, eram convins că „odată ajunși la treptele puterii veți „lepăda opinia dv. în privința politicii „externe cum se lasă la vestiar o haină „incomodă.”

Va să zică, în cea ce privește acuzațiunea de echivoc nu nouă se putea adresa. Constanți în politica această, am mers înainte și am avut și o altă satisfacțiune de amor propriu; am avut satisfacțiunea că a fost primită în toată întinderea ei — o afirm înainte dv. — tocmai de acela care ne acuza, că susținând aceste idei, facem opozițiune miluită, adică d. A. Lahovari. Dar noi, d. lor, am urmarit și o altă idee pe care iar o credem conservatoare, am urmărit ideea că politică externă nu trebuie să fie o politică de partid, că nu putem uoi să fim contra Ungurilor la Orfeu, și pentru Unguri la minister; că nu putem să avem după cum suntem în opozițiune sau la guvern, o altă idee despre politica externă a acestel țeri. După mine nu, trebuie o continuitate absolută și trebuie date dovezi că conservatorii și liberalii urmăresc aceiași țintă, neatârnat de luptele lor interne, (1) politica externă nu poate fi națională, de cât dacă și unul și altul o admit.

Aceasta explică mult criticata mea misiune la Viena în cestiunea Dunării; aceasta explică pentru ce atunci când uoi eram în opozițiune, d. Maiorescu spri-

jinea cu toate acestea, deși combătând revizuirea Constituțiunii propusă de Brătianu, politica externă a d-lui Brătianu, această explică pentru ce venind la 1888 la guvern, cel dintâin cuvânt al meu a fost: sunt continuatorul politicii externe a d-lui Brătianu; și aceasta explică pentru ce chiar mult regravatul L. Catargi, care zicea după aceste bănci: „Dacă s'ar cunoaște politica externă a d-lui Carp ar trebui să fie dat afară din țară, a fost obligat s'o armeze și el.

Așa dar, în politica externă, unde este echivocul? Cred că nu e nimeni care să ne răspundă că a găsit echivocul.

În politica internă același lucru: noi susținem că numai putem merge înainte, făcând o politică de pură negațiune, astfel că singurul principiu care îl avea când era în opozițiune era de a zice negru la tot ce zicea guvernul că era alb, sau alb la tot ce zicea guvernul că este negru. Această este un sistem foarte comod de a face opozițiune și nu ai nevoie pentru acesta nici de gândiri, n'ai nevoie nici de talent, n'ai nevoie de nimic; nu ai de cât să'ți iei la dispozițiune câte-va clișee și ești opozant perfect. Or ce vine din partea guvernului, anticonstituțional.

Iată o formă! N'ai nevoie să te gândești; zici, anticonstituțional și odată zis acesta, frazele curg șuroi: Noi cari suntem apărătorii legii, etc. etc. Cunoșteți toți fraseologia.

D-ilor, vă mărturisesc că un asemenea mod de a face politică l'am găsit tot deanna nedemn, nu de talentul cui va, fiindcă asupra talentului aprecierile pot varia, dar de respectul care trebuie să'l aibă fie care om politic de sine însuși.

Am voit deci și în politica internă să stabilim o serie de idei ce trebuiau de realizat. Să impunem, de exemplu, Băncii Naționale politica financiară sănătoasă. Am luptat până a nu ajunge la posibilitatea de a face această reformă. Am luptat în contra guvernului Ion Brătianu în această Adunare, patru ani de-a rândul, de la 1884 când s'a ivit această cestiune, până la 1888; și am luptat așa în cât d. Costinescu știe foarte bine, ajunsese să întrebunțez o expresiune vulgară, a plictisi majoritatea prin desecele mele reveniri asupra acestei cestiuni, pe care o credeam de o importanță capitală. Ei, m'a sprijinit cine-va din rândurile conservatoare în această luptă?

D. Ion Lahovari, ministru de externe: Veți vedea în „L'Independance Roumaine” sub iscălitură, mai toate

acele măsuri cari s'au luat asupra aghiului.

D. P. P. Carp: Vă rog ca să mi arătați, în lupta aceasta un singur sprijin din partea dv?

D. N. Filipescu: Alexandru Lahovari.

D. P. P. Carp: Alexandru Lahovari nu a făcut de cât un singur lucru. Când a venit legea înființării Băncii el a zis: eu vreau etalonul de aur. Nimic mai mult; și vă desfid să mi arătați ceva mai mult din gura lui Lahovari.

O voce: Atât era de ajuns.

D. P. P. Carp: Va să zică, este de ajuns pentru dv de a emite o dorință ca să dici că ai sprijinit-o?

Va să dici este de ajuns, când s'a realizat un lucru, când s'a făcut o dorință, este de ajuns să vie cine va să dici că el a făcut-o pentru că el a dorit-o?

Ce ați zice dv dacă, față cu luptătorii cari au făcut Unirea, ar fi venit cel întâi venit de pe uliță să zică: Ce credeți că unirea a făcut-o Ion Brătianu, Alexandri, Cogălniceanu, Pănu și alții? Nu, unirea am făcut-o eu căci am jucat hora Unirii pe piața a Focșani. Ce ați dice de un asemenea original?

Recunosc însă că la 1888 și mai în urmă am avut pentru realizarea acestei idei, am avut concursul voturilor dv, vot sincer și leal, despre care țara v'a felicitat.

În celelalte părți ale administrațiunii diceam: trebuie să hotărâm ca să facem ceva pentru țaran, ceva pentru meseriași, trebuie să facem ceva pentru neatârarea magistraturii și altele.

Asupra acestor puncte nici nu s'a admis discuțiunea, ci s'a menținut programul opoziției unite cu nevotarea fortificațiilor, cu revenirea asupra Domeniului Coroanei, cu exodul din Cameră, etc etc.

Dar când în fine partidul conservator a ajuns la putere, care a fost opera lui cu care astăzi încă se mândrește? Opera lui a fost neatârarea magistraturii, opera lui a fost înavățirea țeranilor prin vânzarea moșiilor statului, opera lui a fost alcătuirea unei legi mai largi pentru tocmele agricole, opera lui a fost legea de încurajare a industriilor și meseriilor prin legea profesională, opera lui a fost legea minelor, adică desvelirea bogățiilor acestei țeri și tot de o dată ocrotirea muncitorilor, cari se dedă la această industrie.

Ei bine, legile tuturor acestor opere cine le a muncit? Legea inamovibilității a făcut-o d. Teodor Rosetti, legea monetară și stabilirea valutei a făcut-o d. Menelas Germani, legea minelor a făcut-o unul dv, servitor, care vă vorbește ca și te-

gea profesională. Și cine beneficiază de această operă, de această muncă? Se zice de cine-va: aceasta este opera cutăruia și aceasta a cutăruia? Toată lumea zice: aceasta este opera marelui partid conservator, și bine face. (aplause)

Vedeți d-v. cât e de echivocă purtarea junimistă, dar suntem hotărâți să rămânem tot atât de echivoci ca în trecut și dăra ani muncit este pentru marea idee conservatoare; nu cred că se găsește un singur om politic în țara aceasta, care să poată să țină cum că noi de câte ori a fost vorba de o înțelegere, de o conlucrare comună n'am fi pus înainte de toate condițiunea că lucrarea comună trebuie să se învârtască în jurul unor idei, iar nu în jurul unor oameni.

Dar, d-ilor, s'ar crede că această experiență și în politica externă, și în politica internă ar fi trebuit să serve de lecțiune unora din conservatori. Vă îșelați. Când se credea că țările d-lui Sturdza erau numărate la guvern, s'a încercat o înțelegere între d. Catargi și mine asupra acțiunii unui viitor guvern și atunci înțelegerea nu s'a putut stabili pentru o deosebire radicală asupra unui punct, a cărui importanță n'o neg, dar care era diferit apărută.

Era vorba de reprezentarea minorității, pe care o admisesse comitetul partidului conservator, și cel d'întăiu lucru ce mi s'a cerut a fost ca să consint la aceasta.

De și din minoritate, pentru motive cari nu este astăzi momentul să le dezvolt, am zis că eu nu primesc reprezentarea minorității. Am fost acuzat că vreau să umilesc comitetul partidului conservator, că i o dată ce a votat o deciziune virilă, nu mai poate reveni asupra ei. Știe cine va dintre d voastră unde stă astăzi pozițiunea reprezentării minorității?

O voce: În cartoanele ministerului de interne

D. P. P. Carp. Ați avut cunoștință de redactarea vre-unui proiect oarecare? V'a zis guvernul, când a făcut apel țerei, apel la care țara a răspuns prin trimiterea atâtor oameni distinși către șeful partidului conservator? Nimic. Sunt convins că nici unul din dv. nu mi-ar putea în momentul de față să-mi zică: cutare sau cutare era codificarea acestui proiect din lege. Un stat mat întrerupător spunea că se află în cartonele ministerului de interne. Programele politice și ideile politice nu stau în cartonele ministerelor, stau în mintea omului și în inima lui; și în mintea dv. și în inima dv. nu este nimic scris în privința reprezentării minorității. Va să zică ceea ce mi se refuza mie sub cuvânt că ar fi din partea mea o îndrăznită încercare de

a umili partidul conservator, s'a dat de a doua zi uitării: „Schwamm-drüber.“ Vine programul de la Iași.

Programul de la Iași v'a pus înainte irigațiunii, v'a pus înainte cadastrul, v'a pus înainte o impunere blândă a contribuabililor.

Cadastrul și irigațiunile, nici n'am curajul să vă acuz că le-ați lăsat și pe aceștia în vestiar, fiind-că cadastrul și irigațiunile însemnează o sumă de 70 până la 80 milioane și când dv. în râvna de a face economii și de a opri țara această pe panta datoriiilor, v'ați legat atâția și atâția ani să nu mai faceți absolut nici o nouă datorie, ar fi crud din partea mea de a zice guvernului: vino cu irigațiile, vino cu cadastrul, că așa ai promis.

Totuși imi pun o întrebare: dar atunci ce rămâne? Atunci rămâne guvernul de fapt, atunci rămâne un guvern, care este reprezentantul unui partid, care este cea mai înaltă expresiune a ideilor acestui partid și atunci rămâne, o repet, un guvern de fapt în jurul căruia vine să se grupeze o sumă de oameni, cari nu cer de la guvern de cât ceea-ce putea da un guvern de fapt, adică nu apărarea unei idei, adică nu reprezentarea unor interese generale, care trebuie să primeze interesele particulare, dar apărarea intereselor personale căror trebuie să se supună interesele generale.

Și atunci, în loc de a avea un partid, atunci n-aveți de cât o clientelă. Ei, d-ilor, eu cred că nu acesta este menirea partidului conservator; eu cred că astăzi v'am spus destul ca să vedeți pentru ce nu putem recunoaște că direcțiunea actuală a partidului conservator poate produce ceva. Și, d-ilor, să vedem, de la venirea actualului guvern până astăzi, care sunt rezultatele obținute?

În administrație s'au întâmplat lucruri triste și dureroase, asupra cărora nu vreau să revin ca să stabilesc răspunderile, dar care dovedesc că mâinele ce ținea steagul erau debile și l'au lăsat să cază în sânge și în glod.

În materie de administrație va să zică, slăbiciune. În materie financiară, când ați ajuns la guvern, știați pozițiunea cât era de grea; ce ați făcut dv. ca să o ușurați? Nu știu dacă este exact dar mi s'a afirmat, și mi s'a afirmat de oameni atât de competenți că nu voi lua nici odată îndrăzneală să mă îndoiesc de cuvântul lor, mi s'a afirmat că un împrumut era posibil la Maiu, mi s'a afirmat că de îndată ce nu s'a făcut la Maiu, era posibil un împrumut parțial de 60, 70 milioane la Iunie; nu ați făcut-o, și în loc de acelea, ca să puteți, în dorința laudabilă poate în intențiune, dar nu în rezultate, în dorința zic de a face un împrumut mai bun, ați mers tot înainte cu bonuri de tezaur, în-

greunând nu numai raporturile noastre de credit cu străinătatea, dar și raporturile noastre de credit în țară.

Și atunci, când toată viața comerțului suferea, dv. nu v'ați sfiit, contra statutelor de a ridica aur de la banca națională, și în fine, când ajunși la limita prăpăstiei, ați fost obligați să faceți împrumutul, nimeni nu vă va zice că ceea-ce s'a putut face în toamnă aceasta, nu se putea face în condițiuni mai avantajoase în luna Mai.

Nu aveți de cât să luați pozițiunea pe piețele Europei și pozițiunea politică de ați și veți vedea că e ați mult mai defavorabilă de cât atunci, și prin urmare ați fi putut face la Maiu, nu un împrumut cum îl doreați și îl doream cu toții, dar de sigur un împrumut care, față cu acela pe care l'ați făcut acum, ar fi fost idealul împrumuturilor.

Va să zică d-ilor, promisiuni neținute, administrație slabă, Finanțe? Finanțe încurcate și așa de încurcate în cât nu știu ce ne pregătește viitorul. Nu știu dacă, cu tot împrumutul d-voastră, aveți să fiți în stare să faceți față nevoilor acestei țări. Vă sprijiniți poate pe imposibile pe cari le prezentați, dar, cari imposibile au dat roadele lor în primul an? O experiență concludentă o are partidul conservator. Dacă ați țara aceasta are veniturile pe cari știm, ele sunt exclusiv bazate pe sistemul financiar de imposibile al lui Mavrogheni. Apoi cine nu știe dintre noi cei mai bătrâni, cum că imposibilele lui Mavrogheni 3 ani nu au dat mai nimic? Un impozit cere vreme, să se deprindă lumea cu el, cere vreme ca să se poată descoperi fraudele, cere vreme ca să se capete ceea ce numește francesul: *son assiette effective*.

Termin, d-ilor, v'am arătat pentru ce în credința noastră, conducerea actuală a partidului conservator e steapă de rezultate și pentru ce în afară de paragraful privitor la iubirea noastră pentru dinastie, noi nu putem vota Adresa. (Aplause).

INFORMAȚIUNI

În noaptea spre 11 curent orele 1 a ars total hotel Bristol din Constanța. Au fost două victime. Amănunte în numărul viitor.

Prefectul județului pleacă astăzi în București; iar delegația consiliului județean mâine. În numărul viitor vom da memoriul delegației.

No. 146

AVIS

În virtutea unei deciziuni luate acum în urmă de Sublima Pârtă armelor a căror importanță în Turcia este interzisă vor fi de-acum înainte confiscate dacă vor sosi la vamile imperiului fără ca Guvernamentul imperial să fie ținut de a plăti destinatorilor contravaloarea lor.

Consulatul Imperial din Constanța.